

„Pan Tadeusz” A. Mickiewicza

Lekcja 1.

Temat: Tło historyczne i geneza „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza

- 1. Pełny tytuł epopei brzmi: „Pan Tadeusz czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem.**
Bohaterem zbiorowym jest szlachta, która reprezentuje naród.
2. „Pan Tadeusz” został wydany w Paryżu w 1834 r. Mickiewicz był wówczas jednym z emigrantów, którzy coraz bardziej tracili nadzieję na powrót do wolnego kraju.
3. Genezę utworu wyjaśnia sam Mickiewicz w Epilogu.

Polecenie: Proszę przeczytać Epilog w podręczniku(s.48-49) i napisać jakie były przyczyny napisania przez Mickiewicza „Pana Tadeusza” oraz scharakteryzować obraz ojczyzny ukazany w przytoczonym fragmencie.

Lekcja 2. „Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie”- „Pan Tadeusz”

A. Mickiewicza.

(Proszę przeczytać w podręczniku Inwokację (Księga I, Gospodarstwo) s.48

1. Nastrój fragmentu jest nostalgiczny. Narrator przywołuje siłą pamięci i tęsknoty obraz ojczyzny, do której- jako polityczny emigrant nie może powrócić.
Wspomnienie zastępuje rzeczywisty kontakt z tamtym miejscem, zatrzymuje czas, ukazując Litwę jako zakątek ziemskiego raju z lat dziecińczych.
2. Tekst dzieli się wyraźnie na dwie części:
 - a. apostroficzną, w której narrator wyraża swą tęsknotę i uświęca przedmiot nostalgii poprzez zwrot adresowany do Matki Boskiej, poszerza zakres zwrotu „ojczyzno moja”- to nie tylko Litwa ale ziemie dawnej Rzeczypospolitej
 - b. opisową, w której podmiot mówiący ukazuje niezwykle, arkadyjskie piękno nadniemeńskiego pejzażu i umiejscawia w tym urokliwym miejscu ostatni dwór.
3. Historyczne znaczenie pierwszych słów poematu „Litwo! Ojczyzno moja”
Nie jest to deklaracja litewskości w dzisiejszym narodowym znaczeniu. Litwa to dla A. Mickiewicza część przedrozbiorowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
Mickiewiczowski Litwin to jednocześnie Polak.

4. Opis występujący w Inwokacji tworzy malarską wizję litewskiego pejzażu.
Krajobraz mieni się barwami, jest żywy i dynamiczny.

Polecenie1: Proszę napisać za pomocą jakich środków stylistycznych opisał Mickiewicz poszczególne elementy krajobrazu.

Przykład:

**Pagórki, łąki, miedza- epitety: pagórki leśne, łąki zielone, porównanie-
wszystko przepasane jakby wstęgą, miedzą zieloną**

Niemen-

.....

Pola: pszenica, żyto, świerzop, gryka, dziesięlina

.....

Polecenie 2.

Odwołując się do tekstu Inwokacji opisz: położenie, otoczenie i wygląd dworku szlacheckiego.

Lekcja 3

Temat: "Pan Tadeusz" jako epopeja narodowa

1. "Pan Tadeusz" zyskał miano epopei narodowej , ponieważ podobnie jak „Iliada” Homera:

- utwór rozpoczyna się Inwokacją. Źródłem natchnienia poety są wspomnienia o dalekiej, umiłowanej ojczyźnie,
- ukazywał szeroki obraz życia społeczeństwa, (Polska szlachecka w jej schyłkowym kształcie)
- przedstawił bohaterów na tle ważnych wydarzeń historycznych (były to przygotowania Napoleona do wojny z Rosją w 1812 r. i związane z tym nadzieje Polaków na wyzwolenie ojczyzny.
- występuje narrator autorski „ wszechwiedzący i wszechobecny”. Wypowiada się w trzeciej osobie i nie należy do świata przedstawionego. Interpretuje i ocenia wydarzenia,
- narrator kilka razy utożsamia się z autorem i wypowiada się wtedy w pierwszej osobie. Ma to miejsce w „Inwokacji” i „Epilogu” oraz w kilku dygresjach lirycznych np. ks.XII
„Ja ciebie dotąd widzę, piękna maro senna!
Urodzony w niewoli , okuty w powiciu.”
- w niektórych fragmentach utwór wyraźnie stylizowany po homerycku –np. porównania homeryckie –ks.v w.752-765

-baśniowość opisów, w których osoba narratora pozostaje w ukryciu –
ks.XII w. 768-769

- niekiedy widać parodiowanie starożytnego epika. Homer opisywał szczegółowo przedmioty ważne, Mickiewicz przenosi to natomiast na rzeczy mało istotne.